

KITAIBELIA	XV. évf. 1–2. szám	pp.: 85.	Debrecen (2010) 2011
------------	--------------------	----------	----------------------

Parietaria diffusa Mert. et W.D.J. Koch előfordulása Szentendrén

CSIKY János

PTE TTK Biológiai Intézet, Növényrendszertani és Geobotanikai Tanszék, H-7624 Pécs, Ifjúság útja 6.,
moon@ttk.pte.hu

A hazánkban korábban csak Budapestről ismert (SOÓ 1970) ágas falgyom (*Parietaria diffusa*, syn.: *P. judaica* L.) újabb populációja került elő Szentendre belvárosában, a Duna medréhez közel eső utcákban (Templom tér – Fő tér – Görög utca [KEF: 8380/1]). A mindenhol csak kisebb csoportokban fejlődő ágas falgyom kisebb, kerekded, röviden kihegyezett leveleinek, többől elágazó, elfekvő, vöröses hajtásainak köszönhetően már néhány méterről is viszonylag jól elkülöníthető a hazánkban hasonló termőhelyeken elterjedt közönséges falgyomtól (*P. officinalis* L.). Pontos határozása azonban csak a finomabb morfológiai bélyegek alaposabb vizsgálata után lehetséges (vö. PAPP 2009). A *P. diffusa* itteni előfordulása nem meglepő, hiszen a terület szubmediterrán jellege közismert. Mindemellett nem elhanyagolható az a tény sem, hogy Szentendre Budapest környékének egyik legkiemeltebb látványossága, turisztikai forgalma országos viszonylatban is kiemelkedő. A várost a török hódoltság után felépítő szerb, dalmát és görög közösség a mai napig szoros, élő kapcsolatot tart fenn az anyaországokkal, ahol a *P. diffusa* nem számít ritkaságnak. A szentendrei populáció eredete feltehetően kapcsolatba hozható a fentiekből fakadó intenzív turista forgalommal. Az ágas falgyom – tipikus ruderalis élőhelyen – romos kőfalakon, épületek repedéseiben fordul elő, más hasonló termőhelyeket preferáló fajok társaságában (pl. *Chenopodium vulvaria*, *Crepis tectorum*). A szentendrei példányok a Pécsi Egyetem Herbariumában (JPU) tanulmányozhatók.

A *P. diffusa*-t SOÓ (1970) mediterrán, adventív efemerofitonnak tartja, BALOGH és mtsai (2004) alkalmi neofitonként említik. PAPP (2009) kőfalakon elvaduló mediterrán adventívként, „pl. Budáról” jelzi. Budapesten kívüli, más előfordulásáról a hazai irodalmat kutatva nem olvashatunk. Az özöngyom kutatás és a közegészségügy szempontjából fontos kérdés, hogy az igen komoly pollenallergiát okozó *P. diffusa* hazánkban valóban csak alkalmi megtelepedő-e, a szentendrei populáció hosszútávú vizsgálatával megválaszolható lenne.

Summary

Occurrence of *Parietaria diffusa* Mert. et W.D.J. Koch in Szentendre (Hungary)

J. CSIKY

New occurrence of the Mediterranean weed species, *Parietaria diffusa* Mert. et W.D.J. Koch (syn.: *P. judaica* L.) was proven from Szentendre. The new locality is not surprising as Szentendre is known to have a sub-Mediterranean climate, and it is an attractive leisure territory in the neighbourhood of Budapest, where *P. diffusa* was reported earlier as an alien ephemerophyte in the Hungarian Flora by SOÓ (1970). The historical and cultural aspects are not negligible from the point of view of the new occurrence, since Szentendre was established by Serbian, Dalmatian and Greek refugees in the end of the 17th century. The still existing relations between local Serbians, Dalmatians and their home countries (Serbia, Croatia), where this species is more frequent, and the relatively large touristic exchange can explain the origin of the *Parietaria diffusa* population at Szentendre. The ruderal habitat is ruinous stonewall in the downtown, close to River Danube. In the same habitat some sparse, but typical ruderal species also occurred (e.g. *Chenopodium vulvaria*, *Crepis tectorum*). Voucher specimens are deposited in the Herbarium of University of Pécs (JPU).

Irodalom

- BALOGH L., DANCZA I. & KIRÁLY G. (2004): A magyarországi neofitonok időszerű jegyzéke és besorolásuk inváziós szempontból. In: MIHÁLY B. & BOTTA-DUKÁT Z. (szerk.): Özönnövények. – TermészetBúvár Alapítvány Kiadó, Budapest, pp.: 61-92.
- PAPP L. (2009): Urticaceae – Csalánfélék családja. In: KIRÁLY G. (szerk.): Új magyar fűvészkönyv. Magyarország hajtásos növényei. Határozókulcsok. – ANP Igazgatóság, Jósvafő, p.: 106.
- SOÓ R. (1970): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve IV. – Akadémiai Kiadó, Budapest.